

Закони про касові апарати для ФОП набули чинності

Зміни в Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" та зміни до Податкового кодексу України "Про детінізацію розрахунків у сфері торгівлі та послуг" опубліковані 19.10.2019 року у виданні "Голос України". Більшість норм обох законів набудуть чинності через півроку, крім деяких пунктів.

Ці закони викликали багато критики з боку малого бізнесу, оскільки зобов'язують підприємців використовувати касові апарати, запроваджують електронний чек, грошову винагороду для покупців та чималі штрафи.

Які саме нововведення очікують підприємців?

Касові апарати не потрібні дрібним підприємцям і фізособам

Дія ухвалених законопроектів не поширюється на фізичних осіб, які продають на ринку власні вживані речі або продукти власного підсобного господарства.

Так само під їх дію не підпадають платники єдиного податку, що належать до I групи, тобто чий річний дохід не перевищує 300 тисяч гривень. А це значна частина підприємців, що торгують на ринках.

Це означає, що вказаним категоріям громадян і приватних підприємців касові апарати застосовувати не потрібно і після того, як нові правила застосування РРО наберуть чинності.

Використання РРО

Реєстраторами розрахункових операцій можуть бути як звичайні пристрої (POS-термінали), так і програмні (контролюючий орган повинен забезпечити безкоштовне програмне рішення). Відзначимо, Президент України вже зобов'язав Кабмін з 1 січня 2020 року дати можливість платникам податків тестувати безкоштовне програмне забезпечення при здійсненні розрахункових операцій.

Розрахунковим документом може бути касовий чек, товарний чек, видатковий чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо, що підтверджує факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, створений в паперовій та/або електронній формі (електронний розрахунковий документ, QR-код) або заповнений вручну.

Хто зобов'язаний використовувати РРО?

До 1 жовтня 2020 РРО не застосовуються платниками єдиного податку другої - четвертої груп незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких не перевищує 1 млн. гривень, окрім реалізації:

- технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту;
- лікарських засобів, виробів медичного призначення та надання платних послуг у сфері охорони здоров'я.

Тобто, **ФОП з доходом менше 1 млн грн на рік до 1 жовтня 2020 роки не застосовують РРО.**

З 1 жовтня 2020 року правила застосовують для так званих "груп ризику":

- реалізація товарів (надання послуг) через мережу Інтернет;

- реалізація технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту;
- реалізація лікарських засобів, виробів медичного призначення та надання платних послуг у сфері охорони здоров'я;
- реалізація ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння;
- роздрібна торгівля уживаними товарами в магазинах (група 47.79 КВЕД);
- ресторани, кафе, ресторани швидкого обслуговування, крім продажу води, молока, квасу, олії та живої риби з автоцистерн, цистерн, бочок і бідонів; страв та безалкогольних напоїв у їдальнях і буфетах загальноосвітніх навчальних закладів і професійно-технічних навчальних закладів під час навчального процесу;
- турагенства і туроператори;
- готелі та подібні місця тимчасового розміщення (група 55.10 КВЕД);
- реалізація текстилю (крім реалізації за готівкові кошти на ринках), деталей та приладдя для автотранспортних засобів відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

У разі перевищення обсягу доходу 1 млн. гривень, застосування РРО стає обов'язковим і починається з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення, і триває у всіх наступних податкових періодах.

З 1 січня 2021 року РРО застосовуватимуть всі платники єдиного податку 2-4 групи.

ФОП другої групи збільшать ліміт річного доходу

З 1 січня 2021 року річний ліміт доходу платників єдиного податку другої групи підвищується з 1,5 млн грн до 2,5 млн грн.

Розширено перелік підприємців, які не можуть бути платниками єдиного податку

З 20 жовтня 2019 року не можуть бути платниками єдиного податку 1-3 груп підприємці, які здійснюють діяльність:

- з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
- діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням бездротового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
- діяльність з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку;
- діяльність з надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, провідного радіомовлення та телемереж.

Як і коли запрацює механізм «кешбек»?

З 1 жовтня 2020 року покупці зможуть скаржитися на видані їм чеки з порушеннями, але тільки на покупки від 850 грн.

Подати скаргу можна буде виключно через свій Електронний кабінет платника податків, після проходження електронної ідентифікації, з використанням кваліфікованого електронного підпису.

Компенсація буде перераховуватися за рахунок штрафних (фінансових) санкцій, застосованих за результатами перевірки скарги, і складе 100% вартості придбаних товарів (робіт, послуг), зазначених у скарзі.

Така **компенсація виключена з оподаткованого доходу фізособи**. Тобто, отримавши відшкодування покупець не повинен буде з нього сплачувати податки.

Що зміниться у звітності для ФОП?

У Законі про застосування РРО уточнюється, що при використанні програмних РРО також потрібно буде щодня створювати у паперовій та/або електронній формі фіскальні звітні чеки при здійсненні розрахункових операцій, створювати контрольні стрічки в паперовій та/або електронній формі та забезпечувати їх зберігання (на звичайних РРО - три роки, а на програмних - до моменту передачі розрахункових документів на фіскальний сервер контролюючого органу).

Також потрібно буде проводити розрахункові операції з використанням режиму попереднього програмування найменування товарів (послуг) і вести облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих товарів (послуг), які відображені в такому обліку.

При цьому суб'єкт господарювання зобов'язаний надати контролюючим органам при проведенні перевірки документи (в паперовій або електронній формі), що підтверджують облік і походження товарів, які на момент перевірки знаходяться в місці продажу (господарський об'єкт).

Однак такі вимоги не поширюються на ФОП, які є платниками єдиного податку і не зареєстровані платниками ПДВ (крім які здійснюють діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів і виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння).

Що робити, якщо програмний РРО не працює або втратив зв'язок з сервером?

Якщо програмний РРО не працює, потрібно протягом дня повідомити про це контролюючий орган (ДПС), виробника програмного реєстратора і/або центр сервісного обслуговування (за наявності) за встановленою формою. На період виходу з ладу програмного реєстратора проведення розрахункових операцій не здійснюється до моменту усунення несправностей.

У разі проведення розрахункових операцій в період відсутності зв'язку з сервером контролюючого органу протягом години після відновлення такого зв'язку необхідно повідомити контролюючий орган засобами телекомунікацій про час і дату початку і закінчення проведення розрахункових операцій в цей період.

У цей період в розрахунковому документі вказується інформація про проведення розрахункової операції в режимі офлайн. У режимі офлайн проводити розрахункові операції можна не довше 36 годин зі створенням електронних розрахункових документів, яким присвоюються фіскальні номери з діапазону, сформованого

фіскальним сервером. Номери з цього діапазону можна використовувати не більше 168 годин протягом календарного місяця.

Порядок визначення діапазону, видачі та резервування цих номерів буде визначено окремо.

Без зарезервованих фіскальних номерів з цього діапазону використовувати програмний реєстратор офлайн не можна.

Протягом години після відновлення зв'язку здійснюється передача копій створених в режимі офлайн розрахункових документів. Ці розрахункові документи повинні бути передані до моменту передачі електронного фіскального звіту, електронного фіскального звітного чека за день, коли були сформовані ці документи. Такі документи мають зберігатися до моменту підтвердження їх доставки.

Суб'єкт господарювання може прийняти рішення про те, що в разі виходу з ладу РРО або відключення електроенергії проведення розрахункових операцій не здійснюється до моменту належного підключення резервного реєстратора або включення електроенергії, про що повідомляє при реєстрації реєстратора розрахункових операцій.

Які штрафи загрожують ФОП?

У разі встановлення в ході перевірки факту:

- проведення розрахункових операцій на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг);
- непроведення розрахункових операцій через РРО;
- невідповідність на місці проведення розрахунків суми готівкових коштів сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора, більш ніж на 10% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, а в разі використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня;
- невидачі (в паперовому вигляді та / або електронній формі) відповідного розрахункового документа

підприємці заплатять штраф до 1 жовтня 2020 року в розмірі:

- 10% вартості товару, проданого з порушеннями - за порушення, вчинене вперше;
- 50% вартості товару, проданого з порушеннями - за кожне наступне порушення.

Після перехідного періоду розмір штрафів буде наступним:

- 100% вартості товару, проданого з порушеннями - за перше порушення;
- 150% вартості товару, проданого з порушеннями - за кожне наступне порушення.

Також передбачені такі **фінансові санкції:**

50 НМДГ (850 грн) - за невикористання при здійсненні розрахункових операцій або використання незареєстрованих книг обліку розрахункових операцій або розрахункових книжок;

30 НМДГ (510 грн) - в разі якщо контрольна стрічка не надрукована або не створена в електронній формі або виявлено спотворення даних про проведені розрахункові операції;

5 НМДГ (85 грн) - у разі проведення розрахункових операцій без використання режиму попереднього програмування найменування кожного товару, який не є підакцизним, і / або послуги, ціни товару (послуги) та обліку їх кількості;

300 НМДГ (5100 грн) - у разі проведення розрахункових операцій через РРО без використання режиму попереднього програмування найменування кожного

підакцизного товару із зазначенням коду товарної підкатегорії УКТ ЗЕД, ціни товару і обліку їх кількості;

20 НМДГ (340 грн) - в разі порушення встановленого порядку проведення розрахунків через каси підприємств, установ і організацій, в яких ці операції повинні проводитися з оформленням касових ордерів та видачею відповідних квитанцій, або в разі порушення порядку оформлення розрахункових і звітних документів при здійсненні продажу проїзних і перевізних документів на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті;

300 НМДГ (5100 грн) - у разі застосування при здійсненні розрахункових операцій РРО, в конструкцію чи програмне забезпечення якого внесені зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника;

30 НМДГ (510 грн) - в разі неподання до контролюючих органів звітності, пов'язаної із застосуванням РРО, розрахункових книжок та копій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків.

За **торгівлю необлікованими товарами** застосовується фінансова санкція у розмірі подвійної вартості таких товарів за цінами реалізації, але не менше десяти НМДГ (170 грн).

У разі встановлення при застосуванні РРО **виробничих дефектів** в його конструкції чи програмному забезпеченні, які дозволяють спотворювати інформацію про обсяг розрахункових операцій до виробника чи постачальника такого реєстратора за рішенням контролюючих органів застосовується фінансова санкція у розмірі 500 НМДГ (8500 грн). Такі реєстратори підлягають конфіскації, виробник або постачальник зобов'язаний відшкодувати їх вартість суб'єкту господарювання.

Підготовлено відділом з питань промисловості, підприємництва та регуляторної політики за матеріалами: <https://biz.ligazakon.net/>